

**Duurzame waterstofproductie en -opslag na
reorganisatie van een categorie-2 deponie voor
niet-gevaarlijke stromen te Zelzate/Evergem**

Initiatiefnemer:
Terranova nv
Scheldedijk 30
2070 Zwijndrecht

19 maart 2021
PRMER-3346-SA

1. Inleiding

Het project betreft de herorganisatie en inrichting van de deponie voor niet-gevaarlijke afvalstoffen "Terranova" te Zelzate-Evergem (Gipsweg 6, 9940 Ertvelde).

De bestaande actieve deponie "Terranova" is gelegen op de "gipsberg" van Zelzate. Deze historische heuvel opgebouwd uit fosfogips (calciumsulfaat) werd vanaf de jaren 1960 aangelegd door Nilefos Chemie NV, het voormalige Rhodia Chemie NV, als bijproduct van hun productieproces voor fosforzuur uit fosfaaterts. Nilefos Chemie NV vroeg in 2009 het faillissement aan. In 2010 nam een consortium bestaande uit de bedrijven Dredging International nv, DEC nv, Jan De Nul nv en Envisan nv het terrein over inclusief de afdichtings- en bodemsaneringsplicht.

Met dit project wordt enerzijds de acceptatie van andere niet-gevaarlijke afvalstoffen dan gipsafval beoogd op de actieve deponie van Terranova, anderzijds de ontwikkeling van een terrein voor innovatieve groene stroomprojecten op de definitief volgestorte stortzones. Hierbij wordt o.a. de opstart van een duurzame en groene waterstofproductie en waterstofopslag voorzien.

De basisvergunning voor de exploitatie van Terranova werd afgeleverd op 16 juni 2011 en omvat een actieve stortplaats voor niet-gevaarlijke afvalstoffen van iedere andere oorsprong die voldoen aan de criteria voor de aanvaarding van afvalstoffen op stortplaatsen voor niet-gevaarlijk afval met een capaciteit van 3.800.000 m³. Bovenop de gunstig georiënteerde af te werken zones werd de exploitatie voorzien van een zonnepanelenpark. De zones die niet verder als stortplaats werden geëxploiteerd (=historisch volgestorte zones) werden sindsdien afgewerkt op basis van diverse door afdeling Handhaving goedgekeurde afwerkings- en sluitingsplannen.

In de nieuw op te maken omgevingsvergunningsaanvraag wenst men de aanvaarding van andere niet-gevaarlijke afvalstoffen dan gips- of gipshoudend afval mogelijk te maken. De resterende capaciteit van de actieve deponie zal immers volgens realistische tempo van gipsaanvoer, slechts beperkt benut kunnen worden tegen de einddatum van de huidig verleende milieuvergunning (d.i. 2031). Om de huidig resterende stortcapaciteit maximaal te benutten, wordt de bijkomende aanvaarding van andere niet-gevaarlijke en niet-gipshoudende afvalstromen aangevraagd voor definitieve berging. Het gaat hierbij om niet-reinigbare grond, bagger- en ruimingsspecie, residu van natte procesreiniging (bv. Grondreiniging), afval van bodemsaneringsoperaties en EHLM-projecten (Enhanced Landfill Mining).

Dit betreft tevens enkel afvalstoffen die vrijkomen bij de werven en centra van de aan Terranova gelieerde aandeelhouders. Bijkomend dienen de aangevraagde afvalstoffen te voldoen aan dezelfde acceptatiecriteria als het gipsafval die conform de huidige omgevingsvergunning wordt geborgen. Tevens dienen de bijkomende afvalstromen als niet-gevaarlijk ingedeeld te zijn. Om verder optimaal gebruik te kunnen maken van de deponie, wenst Terranova ook een verlenging aan te vragen van de huidige vergunning om te kunnen exploiteren tot uiterlijk 2041 (vergunning voor 20 jaar na bekomen omgevingsvergunning in 2021).

Opgemerkt dient te worden dat deze bijkomend aangevraagde afvalstromen op heden reeds aanvaard worden op de deponie van Terranova. Conform de huidige omgevingsvergunning en goedgekeurd werkplan voor de exploitatie van de deponie Terranova wordt het nieuw te storten gipsafval op dagbasis afgedicht met minimaal 30 cm weinig doorlaatbaar (afval)materiaal. Voor deze tussenafdeklaag wordt o.a. niet-reinigbare grond, bagger- en ruimingsspecie, afval van bodemsaneringsoperaties en residu van grondreiniging reeds toegepast. De aangevraagde herorganisatie en inrichting van de deponie Terranova in deze project MER behelst strictu sensu aldus niet de aanvaarding van nieuwe afvalstoffen, maar enkel de wijziging van de bergingsmethodiek in afzonderlijke stortzones voor deze afvalstromen.

Naast de herorganisatie en inrichting van de huidige deponie Terranova behelst de opmaak van onderhavig MER tevens de ontwikkeling van een terrein voor innovatieve groene stroomprojecten. Hierbij wordt een waterstofproductie van 4MW voorzien (H₂ productie van 1.200 kg /dag) en 2.000 kg waterstofopslag op de definitief volgestorte en af te werken zones van de huidige stortplaats.

Samenvattend worden in dit MER dus de volgende ontwikkelingen behandeld:

- het verder uitbouwen en exploiteren van Terranova;
- het herinrichten en moderniseren van de deponie zodat deze ook in de toekomst nuttig kan ingezet worden;
- verdere ontwikkeling van innovatieve groenestroomprojecten waaronder waterstofproductie.

Deze activiteiten zijn onderworpen aan de m.e.r.-plicht volgens het project-m.e.r.-besluit¹, met name:

Bijlage II:

11b: Andere Projecten: Installaties voor de verwijdering van afval: "Stortplaatsen van categorie 1 en 2 voor niet-gevaarlijke afvalstoffen."

Voor categorieën van projecten opgenomen in bijlage II van het project-m.e.r.-besluit, is het indienen van een gemotiveerd verzoek tot ontheffing van de m.e.r.-plicht mogelijk. De initiatiefnemer heeft echter afgezien van deze mogelijkheid.

De initiatiefnemer heeft er bij de start van de m.e.r.-procedure expliciet voor gekozen om de in de aanmelding voorgestelde methodologie reeds verder uit te werken tot ontwerp-MER en beide gebundeld in te dienen als één document.

De aanmelding met vraag om scopingsadvies werd ingediend op 18 januari 2021. Er werd geen openbaar infomoment georganiseerd door de initiatiefnemer van het project.

Adviezen werden opgevraagd bij de administraties en openbare besturen (zie bijlage). Omwille van de nabijheid van de grens met Nederland, werden ook de instanties daar geraadpleegd.

Dit scopingsadvies wordt opgesteld met het oog op de inhoudsafbakening van het MER. Het houdt rekening met de ontvangen adviezen, en met de principieel verplichte onderdelen van een project-MER op basis van art. 4.3.7. van het DABM².

Dit scopingsadvies heeft betrekking op de reikwijdte, het detailleringsniveau en de inhoudelijke aanpak van het project-MER. Het project-MER moet opgesteld worden zoals door de initiatiefnemer voorgesteld werd in de aanmelding en aangevuld/aangepast worden volgens de specifieke vereisten die in dit scopingsadvies geformuleerd zijn.

2. Verantwoording, beschrijving project en alternatieven

De verantwoording en beschrijving van het project staan in Hoofdstuk 3 van de aanmelding.

¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2004 houdende vaststelling van de categorieën van projecten onderworpen aan milieueffectrapportage, B.S. 17 februari 2005, zoals herhaaldelijk gewijzigd.

² Decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid, B.S. 3 juni 1995, zoals herhaaldelijk (DABM).

Zoals in de aanmelding vermeld, moet het MER de volgende alternatieven onderzoeken en beoordelen:

- Nulalternatief (niet relevant)
- locatiealternatieven (gemotiveerd niet voorzien)
- beleidsalternatieven (idem)
- uitvoeringsalternatieven

Inzake basis- en (gebeurlijke) uitvoeringsalternatieven gaan de deskundigen na of er relevante BBT-studies of BREF-nota's beschikbaar zijn en toetsen het bedrijf/project hieraan. De BBT toetsing moet duidelijk terug te vinden zijn door bv. de checklist BBT/BREF tabelmatig toe te voegen.

3. Algemene en methodologische aspecten

De afbakening van het studiegebied moet voldoende gemotiveerd worden per discipline, rekening houdend met het feit dat het studiegebied zowel het projectgebied als het gebied waar effecten zich kunnen voordoen moet omvatten. De ruimtelijke afbakening moet voor elke discipline duidelijk tekstueel omschreven worden en indien mogelijk, voorgesteld worden op kaart.

In het MER moet duidelijk aangegeven worden met welke **ontwikkelingsscenario's** rekening gehouden wordt of juist niet bij de beschrijving van een referentiesituatie, en moet voor elk ontwikkelingsscenario duidelijk gemotiveerd worden waarom. Er moet ook aangegeven worden voor welke disciplines de ontwikkelingsscenario's al dan niet relevant zijn. Dit moet beschreven worden in een algemeen hoofdstuk voorafgaand aan de effectbespreking per discipline.

Wanneer er tijdens het opstellen van het project-MER nieuwe ontwikkelingsscenario's naar boven komen, moeten deze toegevoegd worden.

Volgende relevante juridische en beleidsmatige randvoorwaarden dienen bijkomend te worden aangepast, opgevolgd of aangevuld: **geen voor dit dossier.**

Cumulatieve effecten moeten onderzocht worden.

De **methodologie voor de effectbeschrijving en -beoordeling** moet voor elke discipline in het project-MER duidelijk en transparant omschreven worden. Tevens moet per discipline aangegeven worden op basis van welke criteria een effect beoordeeld wordt. Het resterend effect na de milderende maatregelen moet aangegeven en gekoppeld worden aan het gehanteerde beoordelingskader. De effectenbespreking en -beoordeling moet transparant gebeuren.

Bij de beschrijving van de bestaande toestand en van de milieueffecten moet, als aanvulling op de aanmelding, voldoende aandacht besteed worden aan het volgende:

Algemene methodologie:

De gemeente Zelzate heeft de volgende opmerkingen:

Volgende voorwaarden worden voorgesteld:

- De milieuvoorwaarden van de bestaande vergunningen blijven van toepassing.
- Stofhinder moet preventief aangepakt worden.

- De milderende maatregelen voor elk milieuaspect opgenomen in het rapport scoping MER moeten genomen worden. Ook is evaluatie en eventuele bijsturing noodzakelijk.
- De veiligheidsstudie betreffende de waterstofexploitatie wordt nog opgemaakt. Indien blijkt dat er extra maatregelen nodig zijn, moeten deze ook opgevolgd worden.
- Het stationair draaien van voertuigen moet zoveel mogelijk vermeden worden.
- Aandachtspunten:
 - Passende preventieve maatregelen tegen verontreiniging nemen: voorkomen van ongevallen of gevolgen ervan te beperken;
 - De best beschikbare technieken (BBT) toepassen;
 - Afvalstoffen worden voorkomen, onderzoek naar hergebruik en recyclage
 - In totaal moeten 18 afvalstromen apart ingezameld worden door de bedrijven. Het betreft onder meer volgende afvalstoffen: klein gevaarlijk afval, papier- en kartonafval, groenafval, afgedankte elektrische en elektronische apparaten, afvalbanden, puin, gevaarlijke afvalstoffen, PMD-afval;
 - Doelmatig gebruik van energie;
 - Analyse van waterhuishouding, bvb. gebruik hemelwater, infiltratie,
 - Indien een verwarmingsinstallatie aanwezig is: Er is een verplicht onderhoud voor de centrale verwarmingsinstallatie (Besluit van de Vlaamse Regering van 8 december 2006 betreffende het onderhoud en het nazicht van centrale stooktoestellen voor de verwarming van gebouwen of voor de aanmaak van warm verbruikswater) en de houders van de gevaarlijke stoffen (Besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne (Vlaem III)). De exploitant dient een kopie van het keuringsverslag over te maken aan de gemeentelijke milieudienst, en dit binnen de 6 maand na het bekomen van de vergunning.
 - Optimalisatie van mobiliteit, door bvb. alternatieve vervoersmiddelen, handelswaar te groeperen, ...
 - Bij definitieve stopzetting van de activiteit worden er maatregelen genomen om elk risico op verontreiniging te voorkomen en om het bedrijfsterrein terug in een gesaneerde toestand te brengen.

Discipline water:

VMM – afdeling Ecologisch Toezicht kan akkoord gaan met voorliggende ontwerp-MER inzake de aspecten oppervlaktewater/afvalwater, mits twee kleine tekstuele opmerkingen :

- Pag 103 : debieten kanaal Gent-Terneuzen (2017)
Q10 : 7.58 m³/s – Qgem 22.54 m³/s
- Pag. 106 :
Voor het kanaal Gent-Terneuzen zijn de MKN voor geleidbaarheid, chloride en sulfaat niet van toepassing. Hiervoor werd een afwijking verkregen in SGBP.

De toetsing hierover aanpassen.

Discipline biodiversiteit:

Uit het advies van het Agentschap Natuur en Bos van 08 februari 2021 :

*'De studie van de impact op natuurwaarden is deskundig en volledig uitgevoerd. Er is inderdaad **geen interferentie** met Vlaamse ecologisch netwerk of een speciale beschermingszones. Er dient daarom geen passende beoordeling te worden opgemaakt.'*

Eigen markering van 'geen interferentie', om het advies te duiden naar aanleiding van het Arrest van de Raad voor Vergunningsbetwisting van 25 februari 2021 over het PAS-kader. Hoewel het arrest allicht geen impact lijkt te hebben op dit dossier, wordt geadviseerd om in ieder geval de verdere evoluties rond het PAS-kader en de toekomstige ontwikkelingen hieromtrent nauw op te volgen. Mocht de initiatiefnemer toch nog vragen of onzekerheden hebben over het PAS-kader bij dit dossier, dan wordt best contact opgenomen met het Agentschap Natuur en Bos en bij gebeurlijke inhoudelijke wijzigingen aan dit dossier, contacteert men tevens de dossierbehandelaar van dit project-MER..

Grensoverschrijdende aspecten:

Er werd advies gevraagd aan de betrokken Nederlandse instanties. De Omgevingsdienst van de Provincie Zeeland oordeelde dat het ontwerp-MER zeer zorgvuldig was samengesteld en geen aanleiding geeft tot verdere vragen of eisen.

Verdere aandachtspunten:

Ook de volgende onderdelen moeten aan bod komen in het MER (cfr. richtlijnenboek Algemene methodologie):

- de leemten in de kennis
- de eventuele opvolgings- en monitoringsmaatregelen
- een afzonderlijke discipline-overschrijdende samenvatting (inclusief de milderende maatregelen)
- een niet-technische samenvatting.

4. Goedkeuring team van erkende MER-deskundigen

Het in de aanmelding voorgestelde team van erkende MER-coördinator en MER-deskundigen wordt goedgekeurd.

Wijzigingen aan het team van deskundigen in de loop van de procedure moeten voor akkoord voorgelegd worden aan mer@vlaanderen.be met vermelding van het dossiernummer (PR3346).

Digitaal getekend

Door Lina Grooten

Directiehoofd

Afdeling Gebiedsontwikkeling, Omgevingsplanning en -projecten

Bijlage

Lijst met instanties die geraadpleegd werden :

Agentschap Natuur en Bos buitendienst Oost-Vlaanderen
Departement Omgeving, GOP, Externe Veiligheid
Departement MOW
Departement Omgeving, GOP, Omgevingsprojecten – Team Milieu Oost-Vlaanderen
Evergem
Gedeputeerde Staten van Zeeland
Gemeenteraad van Terneuzen & Burgemeester en wethouders van Terneuzen
Gent
Havenbedrijf Gent
Zelzate
Ministerie van Infrastructuur en Milieu Directoraten-generaal Ruimte en Milieu
Provincie Oost-Vlaanderen
OVAM Afdeling Bodembeheer Dienst Databeheer
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid Afdeling Toezicht Volksgezondheid Oost-Vlaanderen
VMM Afdeling Ecologisch Toezicht - Milieureglementering
VMM Afdeling Lucht, Milieu en Communicatie - Vergunningenadvisering luchtemissie
VMM Afdeling Operationeel Waterbeheer

Lijst met instanties die gereageerd hebben :

Agentschap Natuur en Bos buitendienst Oost-Vlaanderen (gunstig)
Departement Omgeving, GOP, Externe Veiligheid (geen opmerkingen)
Gent (geeft geen advies)
Zelzate
OVAM (gunstig)
Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid Afdeling Toezicht Volksgezondheid Oost-Vlaanderen
(geen opmerkingen)
VMM Afdeling Ecologisch Toezicht - Milieureglementering
VMM Afdeling Operationeel Waterbeheer (geeft geen advies)
Gedeputeerde Staten van Zeeland